

Släktet *Rosa*

Helst ska ditt belägg ha mogna nypon för säker artbestämning. Det kan vara lämpligt att studera buskarna under blomningen som pågår nu runt midsommartid. Sedan kan du förhoppningsvis återvända och ta belägg någon gång i september. Du kan då också avgöra hur tidigt/sent som nyponen mognar på din buske. Stiftkanalens diameter på de mogna nyponen är en viktig bestämningsskäraktär. Skaffa dig en säkerhetsnål med diameter på 1 mm. Finns torra nypon från fjolåret kvar kan de också till nöds duga som belägg. Helst ska man söka upp ett ställe med minst två nypon ihop och mäta diametern på sidonyponet (har en led basalt på sitt skaft vilket centralnyponet saknar). Kunskapen om Ölands rosor är bristfällig varför fina fynd kan komma att göras.

Glandelfattiga rosor

De är alla är heterosepala dvs. två foderblad har flikar åt båda hållen, två foderblad saknar flikar och ett foderblad har flikar på ena sidan.

Kal stenros *R. canina* ssp. *canina*

Blommor blekrosa-vita. Bladen glänsande ljusgröna. Nyponen mognar sent (oktober-november). Foderbladen ramlar tidigt av. Stiftkanalen trång, oftast runt 0,5 mm.

Arten är vanlig på Öland och uppträder också i alvarkarst. Rosen kan bli rejält storvuxen.

Hårig stenros *R. canina* ssp. *dumetorum*

Den liknar i allt kal stenros fränsett att bladen är håriga framför allt på undersidans nerver och rachis (bladets huvudaxel). Vi har ingen kunskap om detta taxas utbredningen på Öland.

Kal nyponros *R. dumalis* ssp. *dumalis*

Blommor mörkrosa. Bladen blågröna. Nyponen mognar tidigt (september). Foderbladen sitter delvis kvar. Stiftkanalen vid, oftast runt 1,5 mm. Arten är vanlig på Öland och uppträder också i lundar, mer sällan i alvarkarst.

Hårig nyponros *R. dumalis* ssp. *coriifolia*

Den liknar i allt kal nyponros men bladens undersida (nerver) och rachis är håriga. Bladen är grågröna, generellt är den mer hårig än hårig stenros. Vi har ingen kunskap om detta taxas utbredningen på Öland.

Spana efter följande två taxa som den tyske rosexperten Heinz Hencker nyligen beskrivit:

Kal mellanros *R. dumalis* ssp. *subcanina*

Blommor rosa. Bladen matta, gröna. Nyponen liknar till formen stenrosens men mognar tidigare (september). Foderblad tillbakaböjda eller utspretande. Stiftkanal ca 1 mm.

Hårmellanros *R. dumalis* ssp. *subcollina*

Liknar kal mellanros men har håriga blad speciellt på undersidan. Vi har ingen kunskap om dessa taxa på Öland. De går för närvarande inte att rapportera i Artportalen. Tror du dig ha hittat någon av dem måste belägg visas upp. Skriv in den som art *Rosa* och skriv i kommentarsfältet vilket taxa det är.

Glandelrika, äppeldoftande rosor (heterosepala)

Äppelros *R. rubiginosa* är den enda av de äppeldoftande rosorna som noterats på Öland. Blommorna är små, rosa-mörkt rosa. Bladen är också ganska små och rikt försedda med äppeldoftande glandler. Bladbasen är rundad, nyponskäftet har också glandler. Nyponen mognar i september. Den har kraftiga taggar och borsttaggar.

Heinz Hencker har beskrivit två taxa av äppelros nämligen:

Mellanäppelros *R. rubiginosa* ssp. *columnifera*

Stiftkanal 1 mm. Foderbladen faller av när nyponet mognar.

Äkta äppelros *R. rubiginosa* ssp. *rubiginosa*

Stiftkanal 1,5 mm. Foderbladen är mer framåtriktade.

Äppelros är endast känd från västra Öland från Vickleby och vidare norrut till Alböke. Vi har ingen kunskap om de två olika taxa och deras utbredning på Öland. Ta därför belägg av äppelros!

Spana efter följande äppeldoftande rosor!

Åkerros *R. agrestis*

Blommor vita. Blad med spetsig bas. Nyponskaft saknar glandler. Nypon är körsbärsröda och mognar sent (september-oktober). Stiftkanal trång 0,5-0,8 mm.

Västkustros *R. elliptica* ssp. *inodora*

Blommor ljusrosa. Blad med spetsig bas. Nyponskaft saknar glandler. Nyponen mognar i september. Stiftkanal ca 1 mm.

Sydäppelros *R. micrantha*

Blommor ljusrosa. Bladbas rundad, nyponskaft med glandler. Nyponen mognar sent (oktober). Saknar borsttaggar med har kraftigt kloböjda taggar. Stiftkanal trång 0,4-0,8 mm.

Glandelrika, harstdoftande rosor (heterosepala)

Luddros *R. sherardii* ssp. *sherardii*

Blommor mörkrosa. Bladen grålundna och långsmalt tillspetsade. Nyponskaften är långa och försedda med glandler. Nyponen mognar i september. Stammen har stora, grova taggar. Stiftkanal 1,5-2 mm. Den skiljs från hartsros (se nedan) på jämnt avsmalnande blad, stora grova taggar och långskaftade nypon. Arten är spridd på Öland och växer i buskrik ängsmark.

Hartsros *R. villosa* ssp. *mollis*

Blommor mörkrosa. Bladen är håriga och har en rundad bas. Nyponen mognar tidigt (augusti). Foderbladen är framåtriktade på nyponet. Taggarna är veka och raka. Stiftkanalen är mycket vid ca 2 mm. Arten är noterad från de flesta socknar på Öland, den växer både på alvarmark och i lundar.

Spana efter följande hartsdoftande rosor!

Filtros *R. tomentosa*

Liknar en harstdoftande hårig stenros. Blommor ljusrosa. Bladen grågröna. Nyponen mognar sent (oktober). Stiftkanal trång 0,5-1 mm.

Övriga heterosepala rosor

Flikros *R. tomentella*

Arten liknar en hårig stenros. Den har rikligt med glandler som dock är doftlösa. Blommor blekrosa. Bladen är fasta, blanka, spetsiga med nedsänkta nerver. Rachis har både hår och glandler. Foderbladen är glandelsågade och starkt flikade. Nyponen mognar sent (oktober). Taggarna är kraftiga och kloböjda. Stiftkanalen är trång 0,5-0,9 mm. På Öland har vi få aktuella fynd men arten kan vara förbisedd.

Homosepala rosor med kanelbrun bark

Kanelros *R. majalis*

Blommor mörkrosa, sitter ensamma. Nyponen runda med kala skaft. Barken kanelbrun. Taggarna är tunna, borstlika. Arten uppges vara tämligen allmän på Öland. Den växer i utkanten av Stora alvaret och i annan buskmark.

Kvarstående, förvildade rosor

Daggros *R. glauca*

Blommor mörkrosa. Homosepal. Bladen blågröna, daggiga. Nyponen purpurbruna, sitter på långa skaft. Stiftkanal >2 mm. Få taggar, barken rödbrun-blådagig. Arten har några noteringar på Öland och är även funnen långt från bebyggelse (ex. ute på alvarmark öster Bårbyborg).

Vresros *R. rugosa*

Mörkrosa blommor. Homosepal. Bladen glänsande gröna och rynkiga på ovansidan. Nyponen plattade, mognar i juli-oktober. Stammen har rikligt med oliklånga taggar, de är håriga vid basen. Stiftkanal mycket vid 2,5-4 mm. Arten är spridd på Öland och kan expandera på sandiga stränder.

Kamtjatkaros *R. x kamtchatica*

Arten står nära vresros. Bladen är mer långsträckta och mindre rynkiga. Nyponen är mindre och mer rundade. Den har mindre och glesare taggar som inte är håriga. Den har några enstaka fynd på Öland.

Japansk klätters *R. multiflora*

Har klasar av vita blommor. Bladen har 5-11 småblad. Stiplerna är fransade. Nyponen är små och klotrunda. Den har några enstaka fynd på Öland.

Pimpinellros *R. pimpinellifolia*

Blommor gräddvita. Homosepal. Blad med 5-9 småblad. Nyponen små och svarta. Taggar små, tunna tättsittande. Blommor tidigast av alla rosor. Den har några enstaka fynd på Öland.

Till sist något annat än rosor:

Jordkastanj *Bunium bulbocastanum* är svårfunnen när den inte blommar. Arten är spridd på Öland och växer ofta längs vägkanter/åkerkanter. Titta efter den nu när den blommar som bäst. Den ger ett tunt intryck, bladen är små och smala. De nedersta bladen är ofta vissna vid blomningen.

Nu är en bra tid att studera och ta belägg på olika starr-arter (*Carex*). Även många arter av gräs kan lämpligen studeras nu.

Ulla-Britt & Thomas